

**Handläggare**  
Johan Olsve  
08-508 876 15**Till**  
Rotel IX

## Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen (SOU 2022:33). Svar på remiss

### Sammanfattning

Exploateringskontoret ställer sig generellt positivt till att utredningsbetänkandet föreslår ändringar som syftar till att effektivisera miljötillståndsprocesserna. Föreslagna ändringar har bäring på ett begränsat antal projekt där exploateringskontoret är verksamhetsutövare.

Exploateringskontoret håller med om utredningens problembeskrivning vad gäller ett förtursförande för betydande klimatfrämjande verksamheter. Exploateringskontoret befarar att ett förtursförande skulle medföra en risk att andra samhällsviktiga ärenden, såsom detaljplaner för nya bostäder, skulle få stå tillbaka hos prövande myndigheter.

Exploateringskontoret ställer sig positivt till att länsstyrelsen föreslås anta en mer aktiv roll och att bedriva ett avgränsningssamråd i dialogform. Kontoret anser dock att det finns en otydlighet i hur den dialogen ska genomföras för att uppfylla syftet med att effektivisera tillståndsprocessen.

### Remissen

Exploateringsnämnden har fått regeringens betänkande ”Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen (SOU 2022:33)” på remiss från kommunstyrelsen med svarstid t.o.m. 13 september 2022. På grund av kort svarstid har exploateringskontoret valt att svara med ett kontorsyttrande.

Regeringen beslutade den 20 augusti 2020 att en särskild utredare skulle se över systemet för miljöprövning och föreslå ändringar och åtgärder som krävs för att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning. Den 22 juli 2021 utökades uppdraget till att även utreda ett begränsat förtursförfarande för vissa verksamheter för att nå klimatmålen

**Exploateringskontoret**  
Miljö, landskap och trafikFleminggatan 4  
Box 8189  
104 20 Stockholm  
Telefon 08-508 876 15  
Växel 08-508 276 00  
johan.olsve@stockholm.se  
exploateringskontoret.expl@stockholm.se  
Org nr 212000-0142  
start.stockholm

samt omprövning och tidsbegränsning för att åstadkomma moderna miljövillkor i syfte att nå miljö- och klimatmålen.

Utredningens generella slutsats är att den samlade prövningstiden behöver minska och processerna behöver bli mer effektiva och förutsägbara för att stimulera en grön omställning. Det föreslås ändringar i miljöbalken och tillhörande författningar avseende bland annat omprövning av miljöfarlig verksamhet för att införa moderna miljövillkor, förlängning av tillstånd, länsstyrelsens roll som aktiv samrådspart, utökade krav på samrådsredogörelse, att det ska vara lättare att avgöra mål utan huvudförhandling och att en klimatstyrka införs hos någon av landets länsstyrelser samt att ett kunskapscentrum skapas hos Energimyndigheten och Naturvårdsverket för att bistå länsstyrelserna vid tillståndsärenden.

### **Exploateringskontorets synpunkter**

Föreliggande utredning rör främst tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter men även vattenverksamheter. Det innebär att föreslagna ändringar har bäring på ett begränsat antal projekt där exploateringskontoret är verksamhetsutövare. I den mån kontoret är berört är det främst som utövare av vattenverksamhet.

Exploateringskontoret ställer sig generellt positivt till initiativet att effektivisera och tydliggöra tillståndsprocesserna och ställer sig bakom att flertalet förslag till författningsändringar är generella snarare än distinkta för tillståndsprövningar som har en tydlig klimatprägel.

Utredningen bedömer att det inte är ändamålsenligt att införa ett särskilt förtursförfarande för verksamheter som på ett väsentligt sätt bidrar till att nå klimatmålen då det bland annat skulle skapa ytterligare administrativa steg i arbetet med miljö tillstånd.

Exploateringskontoret håller med om utredningens problembeskrivning vad gäller ett förtursförfarande.


Exploateringskontoret delar också Boverkets uppfattning att ett förtursförfarande skulle medföra en risk att andra samhällsviktiga ärenden, såsom detaljplaner för nya bostäder, skulle få stå tillbaka hos prövande myndigheter. Vidare kan tillståndspliktiga verksamheter inom detta förturssystem även vara beroende av detaljplaneändringar vilket då även skulle kräva att dessa detaljplaner får förtur i handläggningen för att verksamheten ska kunna genomföras i förtid. Kontoret ställer sig därför positivt till att utredningen i stället för ett förtursförfarande föreslår en

klimatstyrka som ska ge handläggarstöd till länsstyrelsens arbete med miljötillstånd och ett kunskapscentrum för industrins klimatomställning. Utredningen pekar även på att kunskapscentrumet skulle kunna få ett bredare uppdrag än att bistå länsstyrelserna vid tillståndsärenden. Exploateringskontoret ser positivt på om kunskapscentrumet även kan bistå med kunskap i andra sammanhang och till andra aktörer, såsom kommunala verksamhetsutövare, för att bidra till både nationella och kommunala klimatmål.

I 6 kap. 32 § miljöbalken föreslås att länsstyrelsen under avgränsningssamrådet *i dialog med verksamhetsutövaren* ska verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprovningen. Exploateringskontoret ställer sig positivt till att göra länsstyrelsens roll i samråd till en mer aktiv sådan. Förslaget till författningsändring beskriver inte närmare hur en sådan dialog kan se ut. Kontoret håller dock med om att formerna för en sådan dialog kan behöva anpassas till förhållandena i varje enskilt fall men vill framhålla att länsstyrelserna här behöver kunna anta en *rådgivande* roll med syftet att uppnå en effektiv process som minskar risken för stora kompletteringsbehov senare i processen.

Vidare föreslås (6 kap. 32 samt 35 §§ miljöbalken) att avgränsningssamrådet ska förtydligas och formaliseras så att det blir tydligare för verksamhetsutövaren vad ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen förväntas innehålla. Länsstyrelsen ska redovisa sin bedömning i frågan om innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen och klarlägga de väsentliga miljöeffekterna och redogöra för olika uppfattningar vad gäller väsentliga miljöeffekter och hur detta har hanterats. Länsstyrelsen ska redovisa sin bedömning till den som avser att bedriva verksamheten. Bedömningen samt verksamhetsutövarens bemötande ska tas in i samrådsredogörelsen. Exploateringskontoret ställer sig positivt till att dokumentera länsstyrelsens bedömning och att bemöta det då det kan minska upplevelsen av oförutsägbarhet i den vidare processen. Föreslagen författning innebär och tydliggör dock att både verksamhetsutövaren (i samband med undersökningssamrådet) och länsstyrelsen (i samband med avgränsningssamrådet) ska klarlägga de väsentliga miljöeffekterna. Det är brukligt att verksamhetsutövaren inför ett avgränsningssamråd tar fram ett avgränsningssamrådsunderlag. Exploateringskontoret menar att

det kan vara en tidsvinst för processen om länsstyrelsen redan inför detta framtagande har en dialog med verksamhetsutövaren. Kontoret menar att det kan vara en risk att den tänkta ömsesidiga dialogen inte uppnår sin potential om länsstyrelsen fullgör sina uppgifter med identifiering och dess redogörelse enbart och först efter att det inkommit ett avgränsningssamrådsunderlag från verksamhetsutövaren. Om föreslagen författningsändring faller väl ut i sin tillämpning ser exploateringskontoret dock att fler frågor kan hanteras tidigare i processen vilket kan innebära en tidsvinst totalt sett för hela processen men exploateringskontoret vill också påminna om att själva miljökonsekvensbeskrivningen inte tas fram förrän i skeden efter dessa tidiga samråd och att bedömningen om miljöeffekter bör stå i proportion till det kunskapsläge som råder i tidiga skeden.

**Slut**  
Johan Castwall  
Förvaltningschef  
Anders Johnson  
Avdelningschef  
Frida Nordström  
Enhetschef